

Centrale richtlijnen 2019

UvA Research Data Management

Centrale UvA Research Data Management richtlijnen 2019

1. Inleiding

Onderzoeksdata vormen een belangrijke bijdrage van en aan de wetenschap. De UvA hecht daarom aan een zorgvuldige omgang met onderzoeksdata ofwel *research data management* (RDM). RDM behelst de organisatie van onderzoeksdata vanaf de start in de onderzoekscyclus tot het verspreiden en archiveren van waardevolle uitkomsten. De UvA onderschrijft de FAIR-principes. Onderzoeksdata dienen vindbaar (Findable), toegankelijk (Accessible), interoperabel (Interoperable) en herbruikbaar (Re-usable) te zijn.

2. Doel van de centrale RDM-richtlijnen

Onderstaande richtlijnen vervangen de richtlijnen die in 2014/2015 voor UvA en HvA gezamenlijk werden vastgesteld. Bij de faculteiten wordt met discipline-specifieke dataprotocollen verder invulling gegeven aan RDM. De centrale richtlijnen geven de minimale eisen aan waaraan de facultaire dataprotocollen dienen te voldoen, in de Faculteit der Geneeskunde gelden bijvoorbeeld aanvullende RDM-richtlijnen voor klinisch onderzoek. Deze dataprotocollen kunnen worden opgesteld op facultair of instituutniveau, zolang alle wetenschappelijke eenheden zijn afgedekt.

Deze centrale richtlijnen van de UvA voor RDM hebben als doel een zorgvuldige omgang met onderzoeksdata aan de UvA te bevorderen, zodat onderzoeksdata:

- de vooruitgang van wetenschap dienen door hergebruik en replicatie van onderzoek mogelijk te maken en onnodige herhaling van onderzoek te voorkomen
- bewaard worden op een manier die voldoet aan wettelijke bepalingen zoals de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit, de kwaliteitseisen van het Standard Evaluation Protocol (SEP) en de vereisten van onderzoeksfinanciers
- de maatschappelijke impact van onderzoek vergroten

De UvA erkent dat er valide redenen zijn om af te zien van open data, bijvoorbeeld vanwege de bescherming van intellectueel eigendom, privacy en vertrouwelijkheid en veiligheidsoverwegingen.¹ Voor de UvA blijft het motto daarom: open waar het kan, gesloten waar het moet. Bij twijfel over het al dan niet openbaar maken van onderzoeksdata kunnen onderzoekers navraag doen bij hun data steward, bij RDM Support (rdm-support@uva.nl) en in het geval van het AMC het AMC RDM loket (rdm@amc.nl). De uitvoering van deze richtlijnen wordt ondersteund door data stewards en de Bibliotheek.² Voor vragen over onderzoeksdata met persoonsgegevens kunnen onderzoekers zich wenden tot de functionaris gegevensbescherming (fg@uva.nl).³

---

¹ The Council of the European Union (2016), Council conclusions on the transition towards an open science system, 8. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9526-2016-INIT/en/pdf>. Geraadpleegd op 15 april 2019.

² Voor informatie over RDM en ondersteuning kan de Research Data Management website van de Bibliotheek geraadpleegd worden: www.rdm.uva.nl. Het AMC heeft een eigen Standard Operations Procedure en Template voor een research data management plan.

³ Voor meer informatie over de AVG, zie <https://medewerker.uva.nl/bestuursstaf-gde/shared-content-secured/medewerkersites/uva-medewerkers/nl/az/privacy/handvatten-en-richtlijnen/de-avg-en-onderzoek/de-avg-en-onderzoek-aan-de-uva.html>.

3. Uitgangspunten centrale UvA RDM-richtlijnen

Onderzoekers worden geacht bij RDM relevante wet- en regelgeving na te leven, waaronder:

- De Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG)
- De wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen (WMO)
- De Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit
- De Amsterdam UMC Research Code
- Het Standard Evaluation Protocol (SEP) for Research Assessments in the Netherlands
- De Wet op de dierproeven
- De CAO Nederlandse universiteiten
- De CAO Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra
- Databankenwet en patentwetgeving

4. Definities

- 4.1 Onderzoek: het creatieve werk dat op systematische wijze wordt ondernomen om het corpus van kennis te vergroten, waaronder die over de mensheid, cultuur en maatschappij, en het gebruik van die kennis om nieuwe toepassingen te ontwikkelen.⁴
- 4.2 Onderzoeker: medewerker van de universiteit of een persoon verbonden aan de universiteit, inclusief gasten en samenwerkingspartners die onderzoek namens de UvA verrichten.
- 4.3 Onderzoeksdata: de vastgelegde (digitale) informatie die, ongeacht de vorm, noodzakelijk is om onderzoeksresultaten te onderbouwen of te valideren.⁵
- 4.4 Research data management: de organisatie van onderzoeksdata, vanaf de start in de onderzoekscyclus tot het verspreiden en archiveren van waardevolle uitkomsten.⁶
- 4.5 Datamanagementplan: in het datamanagementplan wordt beschreven welke data tijdens het project gebruikt en/of verzameld worden; waar en hoe die onderzoeksdata tijdens het project worden opgeslagen, beheerd en beveiligd; en wat er na afloop van het project met de onderzoeksdata gebeurt.
- 4.6 Anonimiseren: het zodanig bewerken van persoonsgegevens dat deze gegevens op geen enkele wijze meer te herleiden zijn tot een natuurlijk persoon.
- 4.7 Pseudonimiseren: het verwerken van persoonsgegevens op zodanige wijze dat de persoonsgegevens niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens, die apart worden bewaard van de originele set aan persoonsgegevens, worden gebruikt.

5. Reikwijdte

Deze richtlijnen gelden voor alle medewerkers van de universiteit en AMC of personen verbonden aan de universiteit, inclusief gasten en samenwerkingspartners, die wetenschappelijk onderzoek voor of namens de UvA verrichten.

---

⁴ OECD (2015), *Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development*, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris, 28. https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/frascati-manual-2015_9789264239012-en. Geraadpleegd op 25 oktober 2019.

⁵ University of Oxford policy on the management of research outputs, <http://researchdata.ox.ac.uk/university-of-oxford-policy-on-the-management-of-data-supporting-research-outputs/>. Geraadpleegd op 10 mei 2019.

⁶ Whyte, A., Tedds, J. (2011) 'Making the Case for Research Data Management'. DCC Briefing Papers. Edinburgh: Digital Curation Centre, <http://www.dcc.ac.uk/resources/briefing-papers/making-case-rdm>. Geraadpleegd op 15 april 2019.

6. Implementatie en evaluatie

De uitvoering van deze richtlijnen wordt ondersteund door het RDM-programma. De centrale UvA RDM-richtlijnen worden periodiek geëvalueerd en vastgesteld door het College van Bestuur.

7. Verantwoordelijkheden

7.1 Onderzoekers

Algemeen

- 7.1 Onderzoekers zorgen ervoor dat hun onderzoeksdata te allen tijde accuraat, compleet, authentiek en betrouwbaar zijn.
- 7.2 Onderzoekers zijn er verantwoordelijk voor dat hun onderzoeksdata, op zijn laatst als het onderzoeksproject wordt afgesloten, zo veel mogelijk vindbaar (findable), toegankelijk (accessible), interoperabel (interoperable) en herbruikbaar (reusable) zijn.
- 7.3 Onderzoekers zijn verantwoordelijk voor de naleving van wettelijke, ethische en contractuele vereisten ten aanzien van hun onderzoeksdata.
- 7.4 Onderzoekers zijn bij onderzoeksdata die persoonsgegevens bevatten verantwoordelijk voor het verwerken van de persoonsgegevens op basis van een passende grondslag uit de AVG en voor het (laten) registreren van de gegevensverwerking in het door de UvA ingereguleerde register van gegevensverwerkingen en, indien vereist, voor de uitvoering van een risico-analyse: een IB&P (InformatieBeveiling&Privacy) danwel een DPIA (Data Protection Impact Assessment).
- 7.5 Onderzoekers zijn verantwoordelijk voor het beheer van onderzoeksdata die door hen begeleide studenten hebben verzameld ten behoeve van UvA-onderzoek en het instrueren van de studenten over het omgaan met onderzoeksdata.
- 7.6 Onderzoekers zijn verantwoordelijk voor het beheer van onderzoeksdata die door hen begeleide promovendi hebben verzameld ten behoeve van UvA-onderzoek en het instrueren van de promovendi over het omgaan met onderzoeksdata.

Fase 1: Voor onderzoek

- 7.7 Onderzoekers stellen voor elk nieuw onderzoeksproject een datamanagementplan op, met indien relevant een begroting van de kosten en tijdsinvestering die gemoeid zijn met RDM, waarbij het template van de UvA, AMC of onderzoeksfinancier wordt gebruikt.
- 7.8 Onderzoekers zorgen in geval van samenwerking met derden dat heldere afspraken over verzameling, bewerking, inzage, gebruik en opslag van onderzoeksdata worden vastgelegd in samenwerkings-, consortiumovereenkomsten of andere soorten overeenkomsten.

Fase 2: Tijdens onderzoek

- 7.9 Onderzoekers voldoen bij het opslaan en delen van onderzoeksdata aan wettelijke vereisten waarbij het gebruik van (door) UvA en AMC (aanbevolen) systemen met back-up wordt aangeraden.
- 7.10 Onderzoeksdata die persoonsgegevens bevatten worden zoveel mogelijk geanonimiseerd, gepseudonimiseerd en/of versleuteld als anonimiseren of pseudonimiseren niet mogelijk is.

Fase 3: Na onderzoek

Publiceren en archiveren

- 7.11 Onderzoekers slaan na afloop van het onderzoeksproject onderzoeksdata en bijbehorende documentatie gedurende een passende termijn op in een betrouwbaar data-archief dat datasets een persistent identifier toekent, bijvoorbeeld in de institutionele repository UvA/HvA figshare.
- 7.12 Onderzoekers maken hun onderzoeksdata zo snel mogelijk beschikbaar voor raadpleging en hergebruik op een zodanige manier dat de onderzoeksdata met een minimum aan tijd en handelingen kunnen worden geraadpleegd, tenzij wettelijke, ethische of contractuele vereisten dat verhinderen. Als openbaarmaking van de onderzoeksdata niet mogelijk is, wordt er tenminste een beschrijving van de onderzoeksdata gepubliceerd waarnaar met behulp van een persistent identifier kan worden verwezen, bijvoorbeeld via UvA/HvA figshare.
- 7.13 Onderzoekers registreren hun onderzoeksdata als onderzoeksresultaat in het onderzoeksinformatiesysteem van de UvA of AMC (Pure).⁷
- 7.14 Onderzoekers digitaliseren papieren onderzoeksdata en documentatie indien mogelijk. Als digitalisering niet mogelijk of wenselijk is, worden adequate voorzieningen voor de opslag, beveiliging en vindbaarheid van dit papieren archief getroffen, bijvoorbeeld door onderzoeksdata over te dragen aan de afdeling Documentaire Informatievoorziening (DIV) van de UvA of het onderzoeksarchief van het AMC.
- 7.15 Onderzoekers vernietigen persoonsgegevens zodra ze niet meer nodig zijn, bijvoorbeeld in bestanden met contactgegevens van personen die aan het onderzoek meewerken.
- 7.16 Promovendi zorgen er voor dat onderzoeksdata die aan hun proefschrift ten grondslag liggen beschikbaar zijn voor de UvA voorafgaand aan de verdediging, bijvoorbeeld door die te publiceren en/of te archiveren in UvA/HvA figshare.

Voorwaarden hergebruik

- 7.17 Onderzoekers maken door het toekennen van een licentie aan hun dataset duidelijk wat de voorwaarden voor hergebruik zijn.

Data stewards

- 7.18 Data stewards ondersteunen onderzoekers van hun instituut of faculteit bij RDM.

Instituutsdirecteuren⁸

- 7.19 Instituutsdirecteuren zorgen ervoor dat afspraken met onderzoekers worden gemaakt over het beheer van onderzoeksdata in het geval van uitdiensttreding bij de UvA.
- 7.20 Instituutsdirecteuren leggen verantwoording af over RDM binnen hun eenheden in jaarverslagen en onderzoeksevaluaties volgens het Standard Evaluation Protocol (SEP).
- 7.21 Instituutsdirecteuren stellen dataprotocolen voor instituten bij indien nodig.

---

⁷ Datasets die worden gedeponereerd in UvA/HvA figshare krijgen automatisch een beschrijving in Pure.

⁸ In het AMC: afdelingshoofden.

Faculteitsbesturen

- 7.22 Faculteitsbesturen stellen een of meerdere dataprotocolen vast waarbij alle wetenschappelijke eenheden binnen de faculteit worden afgedekt met daarin onder meer een beschrijving van de rol van de data steward(s) en publiceren die dataprotocol(len) op de UvA-website.
- 7.23 Faculteitsbesturen benoemen een of meerdere data stewards.
- 7.24 Faculteitsbesturen stellen dataprotocolen voor faculteiten bij indien nodig.
- 7.25 Faculteitsbesturen organiseren voldoende middelen en ondersteuning om het facultaire dataprotocol te kunnen uitvoeren.

Universiteit

- 7.26 De universiteit maakt centrale RDM-richtlijnen beschikbaar en evalueert deze periodiek.
- 7.27 De universiteit ontwikkelt en beheert een passende onderzoeksinfrastructuur voor het beheren, opslaan, delen, archiveren en publiceren van onderzoeksdata.
- 7.28 De universiteit biedt trainingen over RDM aan.
- 7.29 De universiteit biedt centrale RDM-ondersteuning.
- 7.30 De universiteit verantwoordt RDM in het jaarverslag.